

Bijlage

Rapport 1: Recidive tijdens en na reclasseringtoezicht

Het WODC-rapport 'Recidive tijdens en na reclasseringtoezicht' is het eerste onderzoek waarin is nagegaan in hoeverre gerecidiveerd wordt tijdens en na reclasseringtoezicht en hoe dat zich tot elkaar verhoudt. Het rapport brengt tevens in kaart in hoeverre uitvoeringskenmerken van het toezicht samenhangen met recidive tijdens en na het toezicht.

Belangrijkste bevindingen:

- De resultaten uit het onderzoek laten zien dat het risico op recidive tijdens het toezicht hoger is dan het risico op recidive na het toezicht. Met name aan het begin van de toezichtperiode is het risico op recidive hoog. Dit kan gelegen zijn in de tijd die het kost om aan gedragsverandering te werken, maar bijvoorbeeld ook in een grotere kans om recidivedelicten te constateren tijdens toezicht (zgn. handhavingsparadox).
- Onder andere een laag toezichtniveau of tussentijdse verlaging van het toezichtniveau, een contact-, alcohol- en/of drugsverbod hangen samen met een lager risico op recidive tijdens toezicht.
- De bevinding dat de inzet van het laagste niveau van toezicht samenhangt met een lager risico op recidive tijdens het toezicht zou er volgens de onderzoekers op kunnen duiden dat de reclassering goed kan inschatten voor welke cliënten het laagste toezichtniveau van toepassing is.
- De inzet van gedragsinterventies tijdens het toezicht lijkt niet (direct) samen te hangen met minder risico op recidive tijdens of na het toezicht. Wel zien de onderzoekers een mogelijk indirecte samenhang tussen de deelname aan gedragsinterventies en een lagere recidivekans na toezicht.

Rapport 2: De uitvoering van (verscherpt) reclasseringtoezicht bij overvallers en de samenhang met recidive

In het kader van het eerste programma van de Taskforce Overvallen 2011 zijn vanaf 2012 met de reclassering aparte afspraken gemaakt over verscherpt toezicht bij overvallers, met als doel de resocialisatie van deze doelgroep te verbeteren door het geven van frequente aandacht en het bieden van structuur en daarmee recidive te voorkomen. Daartoe zouden alle onder toezicht gestelde overvallers in toezichtniveau 3 worden geplaatst, worden gemonitord door middel van elektronische monitoring en dit regime minimaal één jaar ondergaan. Op verzoek van het departement is door het WODC voor de periode 2012-2016 onderzoek ingesteld naar de toepassing van verscherpt toezicht bij overvallers in de praktijk, wat het recidivepercentage onder overvallers met toezicht is en in hoeverre de maatregelen in het kader van verscherpt toezicht samenhangen met de recidive onder overvallers na afloop van het toezicht.

Belangrijkste bevindingen:

- De beoogde vorm van verscherpt toezicht is niet bij iedere onder toezicht gestelde overvaller in de onderzochte periode toegepast. Voor een deel zou dit zijn veroorzaakt door enkele (aanvankelijke) praktische belemmeringen en moeilijkheden. Verder wordt aangegeven dat de reclassering in het reguliere werkproces belang hecht aan maatwerk voor elke individuele overvaller. Gemiddeld genomen hebben overvallers wel te maken gehad met een 'verscherpte' vorm van toezicht in vergelijking met de totale groep van ondertoezichtgestelden.
- Het onderzoek heeft niet kunnen vaststellen dat kenmerken van verscherpt toezicht bij overvallers samenhangen met een lager of hoger recidiverisico. De resultaten van deze studie naar verscherpt toezicht en recidive lijken niet veelbelovend en lijken erop te wijzen dat verscherpt toezicht niet effectiever is om recidive te voorkomen dan toezicht in de gebruikelijke vorm. Dit komt overeen met bevindingen uit internationaal onderzoek naar

de effectiviteit van intensieve toezichtprogramma's bij ondertoezichtgestelden. Een alternatieve verklaring voor de bevindingen is echter dat door de toepassing van maatwerk het zou kunnen dat de overvallers die te maken krijgen met verscherpte toezichtmaatregelen op voorhand al een groter recidiverisico hadden en dat de recidive bij dit deel van de overvallers hoger had gelegen als de verscherpte toezichtmaatregelen niet waren ingezet.

Rapport 3: Achtergronden en recidive onder daders van high impact crimes

In dit WODC-onderzoek is gekeken naar de achtergronden en de recidive van daders van woninginbraak, straatroof en overvallen die in de periode 2002 tot en met 2017 zijn veroordeeld. De studie is de laatste in een reeks van vier onderzoeken, onderdeel van een vijfjarig onderzoeksprogramma, naar de recidive onder daders van deze delicten.

Belangrijkste bevindingen:

- Daders van overvallen, straatroof en woninginbraak zijn veelal mannen. Zij vormen een actieve dadergroep die vaak al op een zeer jonge leeftijd crimineel actief is.
- De recidive onder alle drie de HIC-dadergroepen is tussen 2008 en 2017 (licht) gedaald. Van de veroordeelde daders van overvallen, straatroof en woninginbraak in 2017 recidiveert een aanzienlijk deel binnen twee jaar. Van de veroordeelde daders in 2017 heeft 55% van de woninginbrekers, 44% van de straatrovers en 38% van de overvallers binnen twee jaar een nieuwe strafzaak voor enig delict. Ter vergelijking, bij alle veroordeelde daders is het tweejarige recidivepercentage 27%. Ten opzichte van de vorige recidivemeting (cohort 2016) is in het nieuwste cohort 2017 de recidive voor straatrovers en overvallers gedaald en voor woninginbrekers gelijk gebleven.
- In de periode 2002 tot en met 2017 is het aantal veroordeelde daders voor woninginbraak, straatroof en overvallen sterk afgenomen. Het gaat om een afname van 47% bij woninginbrekers, 73% bij straatrovers en 49% bij overvallers. Tegelijkertijd blijkt dat de recidive lang niet zo hard is gedaald. Dit duidt op een kleine groep van hardnekkige HIC-daders. Uit eerder onderzoek is bekend dat crimineel gedrag op jonge leeftijd een belangrijke voorspeller is voor een langdurige en ernstige criminele carrière. Uit de bevinding dat 60% tot 80% van de veroordeelde HIC-daders minderjarig was bij hun eerste strafzaak, blijkt opnieuw het belang van vroegtijdig signaleren en ingrijpen om een dergelijke criminele carrière te voorkomen.